

Riemuylioppilaan puhe 30. 05.2015

Hyvät uudet ylioppilaat, arvoisa lakkiaisjuhla väki

Lämpimät onnittelut tänään lakitettaville ylioppilaille! Olette suorittaneet ison urakan kunnialla loppuun ja ansainneet sen mukaiset juhlat. Uskon muistavani sen tunteen, jonka me tämän päivän riemuylioppilaat aistimme silloin 50 vuotta sitten. Siinä yhdistyi valtava riemu ja toisaalta haikeus. Olihan pitkään yhdessä opiskellut, hyvähenkinen luokka hajaantumassa ja nousemassa siivilleen kohti uusia haasteita taskussaan monet ovet avaava tutkinto ja todistus. Kilpailu jatko-opintopaikoista ei ollut silloin niin kovaa kuin tänään, koska meitä valmistui tuolloin n.15000 ja teitä nyt n.27000.

Ylioppilastutkinnon suorittaminen oli tuolloin hyvin erilainen ja kankea prosessi. Kaikki aineet kirjoitettiin samalla kertaa ja arvosanavaihtoehtoja oli vain laudatur, cumlaude ja approbatur ja tietysti hylätty improbatur. Yhdestä 9 pisteen virheestä meni laudatur. Asteikko oli melko jyrkkä ja raju. Kuuluimme viimekeväisten riemuylioppilaiden kanssa koulun ”harjoituskappaleisiin”, mutta hyvin näilläkin lähtökohdilla on selvitty. Sotien jälkeen syntyneinä elämämme oli ollut alusta saakka yrittämistä ja työn tekoa ja usein vaatimattomissa oloissa selviytymistä. Lapset opetettiin vastuun kantamiseen, kuriin ja Herran nuhteeseen.

Neljän kansakouluvuoden jälkeen oli oppikouluun pyrkiminen. Kannatusyhdistyksen rakentama ja ylläpitämä koulu joutui toimiakseen perimään korkeinta mahdollista lukukausimaksua, jonka vuoksi kaikilla perheillä ei ollut vara laittaa lapsiaan oppikouluun. Toisaalta pääsykokeet karsivat ankarasti joukkoa. Meitä v. 1957 oppikoulun aloittaneita hyväksyttiin ensimmäiselle luokalle 46 oppilasta, eli täysin ylisuuri luokka. Tavoitteena oli kuitenkin rinnakkaisluokan muodostaminen myöhemmin määrätyn järjestelyin. Se toteutuikin muualla opintonsa aloittaneiden palattua Joutsaan ja kahden luokan oppimäärän vuodessa suorittaneiden avulla.

Vanha Riuttalan talon hirsistä rakennettu puukoulu Myllytien varrella kävi vähitellen ahtaaksi, josta syystä opetusta annettiin mm. vanhalla rukoushuoneella (Annan Kammari) ja liikuntatunnit Nuorisoseuran talolla.

Puukoulun Meijerin puoleiseen päätyyn istutettu tammi, joka on koulun ikäinen, oli rehtorin silmäterä, johon kajoaminen oli ankarasti kielletty. Puu ansaitsee tulla joutsalaisena Opinpuuna suojelluksi, koska sitä on viime vuosina käsitelty rajuinkin leikkauksin.

Oppikoulun saaminen Joutsaan ja ensimmäisen koulutalon rakentaminen oli joutsalaisen sivistystahdon näyttö, johon kannatusyhdistys teki kaikkensa. Oppilaat olivat jo silloin monella tapaa mukana aivan fyysisessä työssä kuten naulojen oikaisemisessa.

Tilan ahtaus ja haave lukion saannista olivat syitä uuden koulutalon saamiseen. Tähän v. 1961 valmistuneeseen taloon muutti siis koko Joutsan yhteiskoulun väki syyskuun alussa 1961, jolloin myös lukio-opetus alkoi. Talo oli unelmien täyttymys. Vaurioittamista tai jälkiä ei saanut tulla, eikä niitä syntynyt missään määrin. Kaikki arvostivat uusia, hyviä koulutiloja, joiden eteen oli yhdessä tehty paljon työtä. Ainut laatuiseksi varainhankinnan teki se, että opettajien johdolla ja ohjauksella oli syksyllä 1960 toteutettu ns. tempauskiertös Joutsan ja Luhangan eri kylillä. Tässä oman luokkani panos oli suuri orkesterin soittajien ja meidän laulajatyttöjen kautta. Varsinainen hitti oli kuitenkin opettajien Charleston, jonka opettajaparit Jaakko Ahonen/Eija Syvänen, Touko Perko/ Kirsikka Meinander ja Heimo Latva/ Vappu Mäenpää esittivät 1930- luvun asuihin sonnustautuneina.

Lahjoituslistoilla kerättiin rahaa pulpetti- ja piano-rahastoon. Pulpettilahjoituksia kertyi yli sata ja piano oli käytössä koulun vihkiäisissä. Pulpetin lahjoittaneista on erillinen taulu edelleen nähtävänä koulun seinällä. Lopuksi oli vielä vanhempien lahjoittamien tuotteiden huutokauppa. Kaikki tämä kertoo koulun hyvästä hengestä ja iloisesta yhdessä toimimisesta yhteisen tavoitteen eteen..

Kouluviikko oli tuolloin 6-päiväinen ja linja-autovuorot vähäisiä. Tästä johtuen iso osa oppilaista joutui asumaan kirkolla koulukortteerissa. Koti-ikävä vaivasi alaluokkalaisia, vaikka majoittavat perheet kohtelivat lapsia hyvin. Itsekin asuin koulukortteerissa neljä ensimmäistä vuotta, kunnes perheemme osti maatilan kirkonkylän lähistöltä.

Lukioluokkia oli aloittamassa 24 nuorta. Vaihtuvuutta luokassa oli kahteen suuntaan. Kahdeksannella eli nykyisellä lukion kolmannella meitä oli 20, joista 18 valmistui keväällä ja kaksi syksyllä. Olemme kokoontuneet säännöllisesti 5 vuoden välein ja kerran koko lukion kolmen ensimmäisen luokan kesken v. 2004. Olimme kuin yhtä perhettä, koska ystäviä ja kavereita oli kaikilla kolmella luokalla.

En käy kuvailemaan opettajiamme, koska Martti Niukkanen teki sen viime keväänä. Totean, että rehtori Hossola oli kuin pappa meille; mukava ja leppoisa, tarpeen vaatiessa lujakin. Luokanvalvojamme Vappu Mäenpää oli nuori ja monitaitoinen kielten opettaja, joka on ollut mukana luokkakouksissamme. Erytis- maininnan hän ansaitsee myös vanhojen tanssien ohjaamisesta ja esittämisestä ensimmäisten potkiaisten aikaan. Matematiikkalinjan valvoja Heimo Latva oli mainio opettaja ja musiikin taitaja. Eversti Kauranen ja Heimo Latva pitivät kurin ja järjestyksen yllä sitä tarvitseville.

Riemuylioppilaiden joukossa on koulun ensimmäinen vaihto- oppilas, lahjakas Lauri Sarvilinna, joka Amerikan vuoden jälkeen liittyi joukkoomme. Luokastamme kaksi asuu pysyvästi ulkomailla; toinen Yhdysvalloissa ja toinen Saksassa ja onpa kaksi jo saanut iäisyyskutsun. Sairaudet ja yhteensattumat ovat estäneet muutamien mukaan tulon.

Lukiokoulutuksen ylle on nostettu monenlaisia uhkia mm. oppilasmäärien suhteen, samalla kun valtion tukemien linja-autovuorojen määrää on vähennetty. On ollut todella suuri vahinko, että varomattoman uutisoinnin kautta on synnytetty kuva Joutsan lukion loppumisesta. Tämä kävi selvästi ilmi viiden vuoden takaisessa kokoontumisessamme, jossa riemuylioppilasjuhlan ei uskottu koskaan toteutuvan. Tuoreiden tietojen mukaan järjestämislupien haku on haudattu, mutta taloudesta valtiolta joutuu nipistämään toivoen sen myös synnyttävän uusia kehittämistoimia opetusjärjestelyissä. Kustannusjahti on siis edelleen edessä, minkä vuoksi monenlaiset yhteistyötarkastelut ovat paikallaan. Lukio-opetus ei Joutsasta lopu. Sen takaa sijaintimme etäällä Jyväskylästä ja suuressa lukiottomassa aukossa. Lukiokoulutusta tarkasteltaessa on muistettava myös, että sen synergiavaikutukset peruskoulun opetuksen tasoon ovat suuret.

Tämä koulu on hyvätasoinen, seudullinen yleislukio, joka on pystynyt tarjoamaan myös keskitason opiskelijalle tukea ja väylän ylioppilaaksi. Toisaalta se on antanut

mahdollisuuden myös huippusuorituksiin ja edelleen akateemisiin opintoihin, mistä tohtoritutkintojen suuri määrä, tällä hetkellä n. 50, on hyvä todiste.

Joutsan yhteiskoulu täyttää ensi vuonna 70 vuotta. Joutsan lukio jatkaa yhteiskoulun kunniakkaita perinteitä. Viime aikoina on noussut esiin mahdollisuus muuttaa nimi takaisin Joutsan Yhteiskouluksi sysmäläisten mallin mukaan. Asialla on monta puolta, mutta aika näyttää. Tärkeintä on kuitenkin muistaa juhlistaa nämä pyöreät kymmenet, koska asia on joutsalaisittain suuriarvoinen ja koulun oppilaille tärkeä. Samalla lukio saa aina tarvitsemaansa huomiota ja markkinointiapua.

Kiitän koulua riemu ylioppilaiden puolesta kutsusta. Haluamme antaa kevään ylioppilaalle 200 euron Tsemppi-stipendin hyvästä kehityksestä opinnoissa. Onnea Tuure!

Lukion tulos, 2359 ylioppilasta, joista 47 tohtoria, on hieno tulos. Voin myös omalta osaltani todistaa opetuksen laadusta, sillä perheemme kaikki kolme lasta ovat selviytyneet hyvällä menestyksellä ylioppilaiksi täältä, yksi jopa täysosumalla.

Onnea ja menestystä eteenpäin Joutsan lukiolle!

Terttu Hentinen

Kunnallisneuvos